

УДК 784.071.2:792.7

DOI: <https://doi.org/10.64076/CFER-01.05.2026.001>

Овсіюк Н. М.

старший викладач кафедри
естрадного та вокально-хорового мистецтва
факультету музичного мистецтва
Рівненського державного гуманітарного університету
ORCID: 0000-0002-0156-118X

СЦЕНІЧНА ВИРАЗНІСТЬ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТЬОГО ЕСТРАДНОГО ВОКАЛІСТА

Професійна підготовка майбутнього естрадного вокаліста передбачає не лише формування вокально-технічних умінь, але й розвиток здатності до художньо-сценічного втілення музичного матеріалу. У цьому контексті акторська майстерність виступає важливою складовою фахової компетентності, оскільки забезпечує цілісність і виразність виконавського процесу.

Сутність вокального мистецтва полягає у взаємодії музичного та словесного компонентів. Інтонаційні та ритмічні особливості мовлення виступають основою музичної виразності, а поетичний текст визначає змістове спрямування виконання. Саме через осмислення тексту та музики формується первинний художній задум, який у подальшому реалізується у сценічній формі [3].

Естрадне виконавство характеризується підвищеними вимогами до сценічної виразності. Вокаліст постає не лише як виконавець, але як інтерпретатор і творець образу, що вимагає активного включення у процес художнього відтворення. У зв'язку з цим особливого значення набуває здатність до перевтілення, яка забезпечує органічність сценічного існування та переконливість виконання [4].

Акторська майстерність вокаліста формується на перетині внутрішніх психічних процесів і зовнішніх засобів виразності. До внутрішніх компонентів належать уява, емоційна пам'ять, мислення та здатність до емоційного переживання. Зовнішній рівень представлений мімікою, жестом, пластикою та сценічним рухом. Взаємодія цих складових дозволяє створити художній образ, доступний для сприйняття аудиторією.

Важливою характеристикою сучасного естрадного виконавства є зростання ролі особистісного чинника. На відміну від академічної вокальної традиції, де

значна частина емоційного навантаження закладена в музичному матеріалі, естрадний співак самотійно формує емоційно-образний зміст виступу. Це зумовлює необхідність розвитку внутрішньої енергії, сценічної впевненості та здатності до емоційної комунікації з глядачем [5].

Процес створення вокально-художнього образу пов'язаний із цілеспрямованою сценічною дією, що ґрунтується на єдності слова, музики та руху. Особливу роль у цьому процесі відіграє поетичний текст, який виступає основою для формування змісту та логіки сценічного розвитку образу. Відповідно, робота над текстом повинна супроводжуватися пошуком адекватних виражальних засобів.

Важливим аспектом формування акторської майстерності є розвиток емоційної пам'яті виконавця, яка забезпечує глибину та переконливість сценічного втілення. Саме звернення до власного емоційного досвіду дозволяє вокалісту наповнити виконання індивідуальним змістом і уникнути формальності у передачі художнього матеріалу. У цьому процесі значну роль відіграє здатність до асоціативного мислення, що сприяє встановленню внутрішніх зв'язків між текстом, музикою та особистісними переживаннями.

Не менш важливим є формування сценічної свободи, яка проявляється у природності рухів, невимушеності поведінки та впевненості у взаємодії з аудиторією. Сценічна скутість або надмірна напруженість суттєво знижують рівень художнього сприйняття, тому педагогічний процес має бути спрямований на подолання психологічних бар'єрів і розвиток внутрішньої розкнутості виконавця. Це досягається шляхом систематичної роботи над тілесною виразністю, координацією рухів та узгодженістю вокальних і сценічних дій.

Крім того, у сучасній вокальній педагогіці доцільно враховувати міждисциплінарний підхід, що передбачає залучення елементів акторських тренінгів, пластичних практик та основ сценічної імпровізації. Така інтеграція сприяє активізації творчого потенціалу студентів, розширює їхні виконавські можливості та формує здатність до швидкої адаптації в різних сценічних умовах. У результаті майбутній педагог-вокаліст отримує не лише виконавський досвід, але й ефективні інструменти для подальшої професійної діяльності.

Ефективність формування акторської майстерності значною мірою залежить від організації освітнього процесу. Поряд із розвитком вокальної техніки необхідним є систематичне опанування основ сценічної поведінки, що передбачає формування природності, логічності та переконливості дій виконавця на сцені. Такий підхід сприяє гармонійному поєднанню внутрішнього змісту та зовнішньої форми виконання [1].

Окремої уваги заслуговує проблема взаємодії виконавця з аудиторією. Сценічний виступ є формою безпосередньої комунікації, у якій художній зміст передається через індивідуальність артиста. Здатність встановлювати емоційний контакт із глядачем є важливою умовою успішної реалізації творчого задуму.

Таким чином, акторська майстерність є інтегративною характеристикою професійної підготовки естрадного вокаліста, що поєднує психічні процеси та фізичні засоби їх вираження. Її розвиток забезпечує підвищення рівня виконавської культури та сприяє формуванню конкурентоспроможного фахівця у сфері музичного мистецтва.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці ефективних методик інтеграції акторської підготовки у вокальну освіту, а також у пошуку сучасних підходів до розвитку сценічної виразності майбутніх педагогів-вокалістів.

Список використаної літератури

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник. Київ : Віпол, 2007. 174 с.
2. Гринь Л. О., Ткаленко К. О. Методика формування вокального голосу в процесі професійної підготовки майбутнього актора. Педагогічні науки: теорія та практика. 2022. № 1. С. 116–121.
3. Козир А. В. Професійна майстерність естрадних виконавців: теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти : монографія. Київ : НПУ імені М. Драгоманова, 2008. 378 с.
4. Локарева Г. В., Гринь Л. О. Вокальне мистецтво в професійній підготовці актора музично-драматичного театру: теорія та практика : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 304 с.